

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/146377,Zaproszenie-do-udzialu-w-ogolnopolskiej-konferencji-naukowej-Znani-nieznani-Pols.html>
07.04.2026, 15:44

Zaproszenie do udziału w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Znani - nieznani. Polska emigracja niepodległościowa 1939-1990” - 14-15 października 2021 (termin przyjmowania zgłoszeń: 3 września 2021)

Biuro Badań Historycznych IPN w Białymstoku, Wydział Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu w Białymstoku oraz Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach zapraszają do udziału w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Znani - nieznani. Polska emigracja niepodległościowa 1939-1990”, która odbędzie się w dniach 14-15 października 2021 r. w Nowogrodzie.

Temat konferencji odnosi się do postaci znanych i nieznanych, które poprzez swoją działalność wpisały się w dzieje polskiej emigracji niepodległościowej 1939-1990. Ten niezwykle istotny fragment polskiej historii, której częścią jest emigracja, wciąż pozostaje mało znany w powszechnej świadomości, mimo podejmowanych od lat wysiłków badaczy tego problemu. Celem organizatorów jest próba przybliżenia sylwetek szczególnie tych postaci, których idee, działalność w różnego typu instytucjach i organizacjach politycznych, społecznych i kulturalnych wywarła istotny wpływ na życie zarówno w kraju, jak i na emigracji, a mimo to ich dorobek pozostaje nieznanym bądź niedocenianym. Niniejsza konferencja ma służyć uzupełnieniu tej luki badawczej.

Druga wojna światowa doprowadziła do powstania Drugiej Wielkiej Emigracji. Miała ona charakter zdecentralizowany, nie była skupiona w jednym ośrodku, aczkolwiek rolę dominującą pełniły ośrodki w Londynie, Paryżu i Monachium. Emigracja była głosem wolnej Polski na arenie międzynarodowej. Jednak czynnik polityczny nie był jedynym, który warunkował opuszczanie kraju. Wśród motywów możemy wskazać także uwarunkowania ekonomiczne, społeczne, jak również czynniki indywidualne. Emigracja miała charakter falowy, mający bezpośredni związek z wydarzeniami w kraju.

W kolejnych dekadach intensywność emigracyjnego życia przeżywała okresy nasilenia i osłabienia. Ewolowały także kontakty środowisk emigracyjnych z krajem, zmieniał się ich charakter. Zmianom ulegała także polityka władz PRL wobec polskiej emigracji. Istotnym elementem tej polityki był stopień zaangażowania komunistycznego aparatu bezpieczeństwa PRL w inwigilację tego środowiska. Rodzi to kolejne pytanie, czy działacze emigracyjni, którzy nie zajmowali eksponowanych stanowisk, również byli w kręgu zainteresowania służb specjalnych.

Celem konferencji jest dokonanie szerokiego przeglądu aktywności emigracyjnej Polaków w sferze politycznej, na polu duchowym, jak też w zakresie naukowym, kulturalnym i

społecznym. Działalność ta bowiem rzutowała na utrzymanie tożsamości i wartości ideowej środowisk emigracyjnych.

Kluczowym założeniem konferencji jest kompleksowe przedstawienie wpływu emigracji na propagowanie polskiej kultury, języka, świadomości narodowej oraz wszelkich czynników pomocnych w prowadzeniu walki o wolną Polskę na arenie międzynarodowej. Celem konferencji jest także prezentacja i krytyczna analiza najciekawszych przykładów przyjętych założeń w działalności emigracji, prowadzących do uwolnienia spod sowieckiej dominacji, a także działań podejmowanych przez tę drugą stronę ideologicznego sporu. Brakuje jak dotąd całościowej próby spojrzenia na fenomen emigracji poprzez fragment biografii pokolenia będącego świadkiem wydarzeń czterdziestopięcioletniego okresu zniewolenia kraju.

W ramach konferencji przewidziane jest podjęcie trzech paneli tematycznych:

1. Przedstawiciele życia publicznego – tematem panelu będą osoby ze środowiska wychodźczego, których działalność polityczna, kulturalna i społeczna miała decydujący wpływ na całokształt emigracyjnego życia. Będzie nim również analiza rozmaitych grup społecznych i zawodowych, które zaangażowane były w działania organizacji społecznych, instytucji literackich, oświatowych, wydawniczych, gospodarczych czy mediów. Oczekiwane są artykuły prezentujące różne formy aktywności podejmowanej na polu zawodowym i w życiu prywatnym, rzutujące na propagowanie sprawy polskiej na arenie międzynarodowej oraz na zachowanie świadomości narodowej wśród środowisk emigracyjnych podlegających procesom asymilacyjnym.
2. Duchowieństwo – panel będzie dotyczył zarówno roli Kościoła w podtrzymywaniu tradycji narodowych i niepodległościowych wśród środowisk polonijnych, zaangażowania Kościoła w pomoc osobom opuszczającym kraj, jak i losów polskiego duchowieństwa na emigracji. Oczekiwane są wystąpienia przedstawiające całokształt codzienności emigracyjnej w oparciu o wybrane biografie postaci duchownych.
3. Emigracja w oczach własnych i władz PRL – panel poświęcony problemom emigracji widzianym przez pryzmat pamiętników, wspomnień i korespondencji w konfrontacji do obrazu tych samych zagadnień w oficjalnych dokumentach. Dotyczy to zarówno materiałów wytworzonych przez samą emigrację, jak i dokumentów władz partyjnych oraz organów bezpieczeństwa komunistycznej Polski.

Referaty wygłoszone na konferencji zostaną opublikowane w postaci artykułów naukowych w pracy zbiorowej, która ukaże się nakładem Wydawnictwa IPN. Teksty dostosowane do instrukcji wydawniczej IPN należy nadesłać do 13 października 2021 r.

Organizatorzy nie pobierają opłaty konferencyjnej. Prelegentom zapewniamy nocleg i

wyżywienie podczas obrad konferencji.

Zgłoszenia prosimy kierować do:

Jerzy Autuchiewicz jerzy.autuchiewicz@ipn.gov.pl tel. 85 664 57 84

dr Bożena Koszel-Pleskaczuk bozena.koszel-pleskaczuk@ipn.gov.pl tel. 85 664 57 58

PLIKI DO POBRANIA

[Formularz_zgloszeniowy \(docx, 16.06 KB\) 29.06.2021 09:59](#)

[Zgoda_na_przetwarzanie_danych_osobowych \(docx, 15.32 KB\) 29.06.2021 10:00](#)

[Klauzula_informacyjna_RODO \(docx, 15.09 KB\) 29.06.2021 10:15](#)